

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 239/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., Kadnárova 83, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok sp. zn. 8C/5/2024 z 26. februára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bol zrušený rozsudok pre zmeškanie. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a nariadil okresnému súdu vo veci nekonať do rozhodnutia o jeho ústavnej sťažnosti.

2. V konaní o zaplatenie 4 117,40 eur s príslušenstvom vedenom na okresnom súde vystupuje sťažovateľ v procesnom postavení žalovaného. Na pojednávanie nariadené na 13. január 2025 sa žalobkyňa ani jej právny zástupca nedostavili a svoju neúčast' žiadnym spôsobom neospravedlnili. Právny zástupca sťažovateľa preto podľa § 278 Civilného sporového priadku (ďalej len „CSP“) navrhol, aby okresný súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobcu. Okresný súd jeho návrhu vyhovel a rozsudkom pre zmeškanie č. k. 8C/5/2024-81 z 13. januára 2025 žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Žalobkyňa podaním z 21. februára 2025 doručila okresnému súdu návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ktorý odôvodnila tým, že jej právny zástupca sa pojednávania plánoval zúčastniť, ale pre technickú poruchu akumulátora motorového vozidla tak nemohol urobiť, pričom sa mu so súdom nepodarilo telefonicky skontaktovať. V návrhu uviedla, že právny zástupca žije v Stupave

a po zavezení dieťaťa do školy plánoval do Pezinka cestovať cez horský priechod Pezinská Baba. Vzhľadom na to, že motorové vozidlo pre uvedenú poruchu nenaštartovalo, musel právny zástupca zabezpečiť transport dieťaťa do školy a zároveň zorganizovať opravu vozidla, ktorá si vyžadovala jeho odtiahnutie do najbližšieho servisu v Stupave. Vzhľadom na to, že autoservis nedisponoval náhradným vozidlom, a na vzdialenosť od sídla súdu nebolo v možnostiach právneho zástupcu dostaviť sa na pojednávanie včas. K návrhu na zrušenie rozsudku priložila žalobkyňa aj zákazkový list z 13. januára 2025.

4. Okresný súd napadnutým uznesením návrhu žalobkyne vyhovel a rozsudok pre zmeškanie zrušil. Okolnosti uvedené v návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a technickú poruchu na akumulátore motorového vozidla podloženú zákazkovým listom považoval za dostatočne ospravedlniteľný dôvod.

5. Podľa sťažovateľa dôvod uvedený v návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie nie je možné považovať za dôvodný. V tomto kontexte poukazuje sťažovateľ na to, že právny zástupca žalobkyne si predvolanie na pojednávanie naplánované na 13. január 2025 v rámci úložnej lehoty neprevzal, a preto existuje dôvodná pochybnosť o tom, či právny zástupca o tomto pojednávaní vôbec vedel. Vzhľadom na čas vystavenia zákazkového listu (8.05 h) mal právny zástupca dostatok času na využitie alternatívnej dopravy (napr. cesta taxíkom cca 45 min.). Okrem tvrdeného neúspešného telefonického kontaktu so súdom právny zástupca nevyužil napr. mail, aby o svojej neúčasti súd informoval, ani sa dodatočne neospravedlnil, ihneď ako pominuli dôvody jeho neschopnosti zúčastniť sa pojednávania.

6. Sťažovateľ porušenie svojich práv vníma aj v postupe okresného súdu, ktorý mu nezaslal návrh žalobkyne na zrušenie rozsudku pre zmeškanie na vyjadrenie. V tejto súvislosti poukazuje na to, že právna úprava nebráni súdu, aby umožnil protistrane vyjadriť sa, zvlášť v prípade, keď proti rozhodnutiu, ktorým sa rozsudok pre zmeškanie ruší, nie je možné podať odvolanie.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Predmetom ústavnej sťažnosti je predovšetkým sťažovateľov nesúhlas s vyhodnotením dôvodu, pre ktorý sa právny zástupca ospravedlnil zo zmeškania nariadeného pojednávania, v dôsledku čoho bol rozsudok pre zmeškanie zrušený.

8. K namietanému uzneseniu okresného súdu treba uviesť, že úlohou ústavného súdu je v zásade posúdiť, či je konanie pred všeobecným súdom spravodlivé ako celok. To je v zásade možné až po jeho definitívnom skončení. Povinnosť chrániť základné práva totiž majú aj všeobecné súdy a až v prípade, keď v tejto úlohe zlyhajú v zásade ako celok, môže do ich činnosti zasiahnuť ústavný súd (IV. ÚS 79/2020). Ústavný súd preto spravidla nepristupuje k prieskumu zrušujúcich rozhodnutí súdov a nezasahuje do prebiehajúceho, ešte neskončeného konania pred všeobecnými súdmi. Takýto prieskum je pripustený len veľmi výnimočne, a to v situácii, keď by namietané pochybenie zaťažilo celý ďalší proces zásadnou vadou, ktorá by už nebola napravitel'ná v ďalšom konaní.

9. Predmetom prieskumu je zrušujúce uznesenie okresného súdu vo vzťahu k rozsudku pre zmeškanie, ktorý treba vnímať ako procesný odklon a ktorý žiadnym spôsobom nenaznačuje to, ako bude spor v konečnom dôsledku vyriešený. Práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1

dohovoru je potrebné vnímať s ohľadom na definitívny výsledok konania pred všeobecnými súdmi. Opačný prístup by bol z ústavného pohľadu nesprávny, keďže by viedol nie k ochrane základných na výsledok zameraných ústavných práv strán sporu, ale k tomu, že ústavný súd by vykonával dohľad nad tým, či všeobecné súdy pri svojich, konanie definitívne nekončiacich, postupoch a rozhodnutiach správne aplikujú podústavné právo. Takýto prístup by bol celkom nesprávny, keďže by z ústavného súdu vytvoril ďalšiu inštanciu všeobecného súdnictva, ktorá by vykonávala dohľad nielen nad výsledkami civilných sporov, ktoré sú zásahmi do základných práv, ale aj nad rôznymi čiastkovými procesnými postupmi a rozhodnutiami všeobecných súdov.

10. V súvislosti s posudzovaním ústavnosti rozhodovania okresného súdu o zrušení rozsudku pre zmeškanie podľa § 281 ods. 1 CSP ústavný súd predovšetkým konštatuje, že vymedzenie obsahu pojmu „ospravedlniteľný dôvod“ je primárne úlohou všeobecného súdu, a to vždy so zreteľom na skutkový kontext posudzovanej veci. Zákonodarca v tomto smere cielene zvolil neurčitý právny pojem, aby so zreteľom na okolnosti toho-ktorého prípadu bolo možné jeho obsah flexibilne prispôbiť konkrétnej situácii, v ktorej sa strany sporu nachádzajú.

11. Keďže namietané uznesenie okresného súdu meritórne a s konečnou platnosťou neriešilo a ani nevyriešilo predmet sporu, nemohlo dôjsť k zásahu do sťažovateľových základných práv, ktorých porušenie namieta. Sťažovateľ môže v pokračujúcom konaní pred všeobecným súdom reálne uplatniť všetky svoje práva. Viac ako na nepriaznivých okolnostiach protistrany by sťažovateľ mal zakladať úspech v spore na presvedčivosti a dôvodnosti vlastných argumentov a v prípade rozsudku pre zmeškanie počítať s tým, že tento inštitút je určený predovšetkým na prípady úplnej pasivity protistrany, ktorá z tvrdení prezentovaných v ústavnej sťažnosti nevyplýva.

12. Vzhľadom na to, že pojem „ospravedlniteľný dôvod“ nie je právnou normou definovaný, je iba na úvahe súdu, ktoré okolnosti v intenciách konkrétneho prípadu posúdi ako okolnosti hodné ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní. Z uvedeného vyplýva, že podstatným pre vydanie napadnutého uznesenia je jednak podanie návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie a jednak posúdenie ospravedlnenia zo strany súdu (m. m. II. ÚS 369/2018). V danom prípade teda nejde o porušenie zásady kontradiktórnosti, pretože ťažiskovou premennou je v danom štádiu vyhodnotenie tvrdení súdom.

13. Sťažovateľom namietaný zásah do jeho základných práv, ktorý vychádza z nesprávnosti rozhodnutia okresného súdu, nevykazuje znaky excesu pri výklade procesných noriem, ktoré umožňujú zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Úvaha okresného súdu, ktorá technickú poruchu na vozidle a s tým spojené ďalšie okolnosti advokáta žalobcu podriadila pod ospravedlniteľné dôvody podľa § 281 ods. 1 CSP, nie je výkladovým excesom, ktorý by bol spôsobilý viesť k záveru, že by išlo o zjavný právny omyl pri aplikácii podústavného práva.

14. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že z procesného hľadiska myšlienková línia okresného súdu koreluje s vecnou podstatou § 281 ods. 1 CSP, pričom, ako už ústavný súd konštatoval, výklad pojmu „ospravedlniteľný dôvod“ je primárnou úlohou všeobecného súdu a do tejto sféry ústavný súd v zásade nie je oprávnený vstupovať, a preto možno konštatovať, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia okresného súdu sa nejaví ako také, ktoré by extrémne vybočovalo z rámca normatívnych kritérií vyplývajúcich z § 281 ods. 1 CSP. Ústavný súd za týchto okolností nemá

ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval jeho skutkové a právne závery a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii.

15. Ústavný súd ďalej uvádza, že kritériá jeho prieskumu v situácii, ak ani zákonodarca nepovažoval za dôležité podrobiť určitý typ súdnych rozhodnutí prieskumu v rámci systému riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov na úrovni všeobecného súdnictva, odôvodňujú predpoklad, že týmito rozhodnutiami z pohľadu práva na súdnu ochranu neprikladal rovnaký význam ako rozhodnutiam, kde tento systém kontroly zaviedol, preto možno konštatovať, že určitá diferenciacia medzi týmito rozhodnutiami a ich vadami je odôvodnená aj na úrovni ústavnosúdneho prieskumu. Z už uvedeného potom vyplýva, že prieskum rozhodnutí všeobecných súdov, proti ktorým nie je v rámci všeobecného súdnictva prípustný riadny opravný prostriedok, v zásade možno podrobiť ústavnosúdnej korekcii len v prípadoch ich extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich príslušné konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala zjavné črty svojvôle. V konečnom dôsledku vo veci bude po zrušení procesnej kontumácie rozhodnuté vecne, čo naplneniu celkového účelu dosiahnutia spravodlivosti na legálnej báze iste neodporuje (IV. ÚS 423/2023).

16. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2025

Robert Šorl
predseda senátu